

เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม

การลดอุบัติเหตุจากการทำงานแบบมีส่วนร่วมของพนักงาน
ในบริษัทผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

THE APPLICATION OF PARTICIPATORY ACTION RESEARCH ON
WORK ACCIDENT REDUCTION IN AUTO PART FACTORY
IN CHACHOENGSARO PROVINCE

ทัศนีย์ เสือโรจน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

พ.ศ. 2558

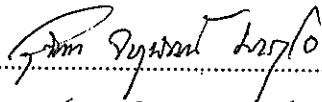
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

การลดอุบัติเหตุจากการทำงานแบบมีส่วนร่วมของพนักงานในบริษัทผลิตชิ้นส่วนรถยนต์
จังหวัดฉะเชิงเทรา

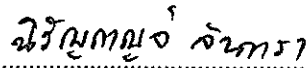
THE APPLICATION OF PARTICIPATORY ACTION RESEARCH ON WORK ACCIDENT
REDUCTION IN AUTO PART FACTORY IN CHACHOENGSAO PROVINCE

ทัศนีย์ เสือโรจน์

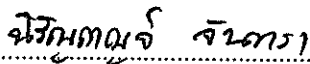
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ตรวจสอบและอนุมัติให้
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย)
เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2558

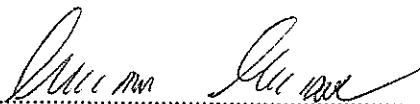
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจินดา จารุพัฒน์ มารูโอ
ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

อาจารย์ ดร.นิรัฎกานูจ์ จันทรา
อาจารย์ที่ปรึกษา

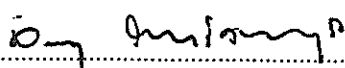
อาจารย์ ดร.นิรัฎกานูจ์ จันทรา
กรรมการ

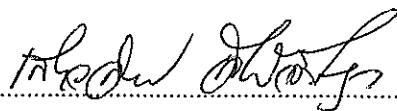
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรางคณา วิเศษมณี ธี
กรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรางคณา วิเศษมณี ธี
ประธานหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
(การจัดการสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย)

รองศาสตราจารย์อิสยา จันทรวิธานุชิต
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ ลักขมีจรัสกุล
คณบดีคณะสาธารณสุขศาสตร์และสิ่งแวดล้อม

การลดอุบัติเหตุจากการทำงานแบบมีส่วนร่วมของพนักงานในบริษัทผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ทักษิณีย์ เสือโรจน์ 554128

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การจัดการสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: นิรัญญาญ์ จันทรา, ส.ด.

บทคัดย่อ

จากสถิติการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานของบริษัทผลิตชิ้นส่วนรถยนต์มีสถิติในการเกิดอุบัติเหตุสูงจึงเป็นที่มาของการทำงานวิจัยในครั้งนี้ งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้กิจกรรมปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เพื่อหารูปในการลดอุบัติเหตุจากการทำงานแบบมีส่วนร่วม กับกลุ่มตัวอย่างในบริษัทแห่งหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกิดอุบัติเหตุในการทำงาน และ 2. เพื่อสร้างต้นแบบในการอธิบายการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน โดยทำการศึกษาในช่วงเดือนพฤษภาคม-สิงหาคม ปี 2557 ทำการเก็บข้อมูลจากพนักงานเพื่อหากรอบแนวคิดจนได้รูปแบบและมาตรการในการลดอุบัติเหตุจากการทำงานเป็นการศึกษาการลดอุบัติเหตุจากการทำงาน มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือการสัมภาษณ์เชิงลึกและการทำกิจกรรมสนทนากลุ่ม ของพนักงานในบริษัทผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ในแผนกที่มีการเกิดอุบัติเหตุ มีผู้ให้ข้อมูลจำนวน 9 ราย และการสนทนากลุ่มมีผู้ให้ข้อมูลแบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน จำนวน 12 คน จากผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดเป็นเพศชาย กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานระดับผู้จัดการ ระดับหัวหน้างาน ระดับพนักงาน ผลการวิจัยของการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า 1) ก่อนเกิดอุบัติเหตุ พนักงานจะได้รับการอบรมในเรื่องของความปลอดภัยก่อนจากหน่วยงานความปลอดภัย แต่ในการอบรมของฝ่ายผลิตนั้นไม่มีการกำหนดเวลาที่แน่นอน แต่ครั้งใช้เวลาอบรมประมาณ 10-30 นาที บางแผนกใช้เวลามากกว่า 1 ชั่วโมง ทำให้พนักงานได้รับมูลขั้นตอนการทำงานที่ปลอดภัยไม่เท่ากัน 2) ขณะเกิดอุบัติเหตุพนักงานมีความเข้าใจถึงขั้นตอนการรายงานเมื่อมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นจากการทำงาน และเข้าใจขั้นตอนปฏิบัติต่อพนักงานที่ได้รับอุบัติเหตุ 3) หลังการเกิดอุบัติเหตุมีการดำเนินการประชุมตามวิธีการแก้ไขปรับปรุง แต่ไม่มีระบบการสื่อสารที่ชัดเจนเพื่อแจ้งข่าวอุบัติเหตุ ไม่มีติดป้ายเตือนที่สม่ำเสมอในทุกจุดที่อันตราย ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก และสนทนากลุ่ม โดยนำมามาตรการที่กำหนดร่วมกันในการลดอุบัติเหตุ ได้แก่ อบรมวิธีการทำงาน ทำตามกฎระเบียบความปลอดภัย ควบคุมการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลขณะปฏิบัติงาน มีผลทำให้อุบัติเหตุลดลงทั้ง 3 แผนกในช่วงที่ศึกษา สำหรับงานวิจัยในอนาคตควรมีการพัฒนาโดยทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อทดสอบรูปแบบที่ได้จากงานวิจัยในกลุ่มตัวอย่างอื่น

คำสำคัญ: การลดอุบัติเหตุ กิจกรรมแบบมีส่วนร่วม

THE APPLICATION OF PARTICIPATORY ACTION RESEARCH ON WORK ACCIDENT REDUCTION IN AUTO PART FACTORY IN CHACHOENGSAO PROVINCE

TASSANEE SUAROJ 554128

MASTER OF SCIENCE (ENVIRONMENTAL AND SAFETY MANAGEMENT)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: NIRANYAKARN CHANTRA, Dr. PH.

ABSTRACT

According to statistics of work accident in the Auto-part factory, which was presented in high level. This study was applied the qualitative research and aimed to find the appropriated model for accident reduction. Therefore, the objective of this study were 1) to determine the relevant factors related to accident, and 2) to create the completed model which can explain the occurrence of accident. The data collection was conducted from May to August, 2015. The Participatory Action Research (PAR), and the methods of in-depth interview, and the focus group were applied in this research. The subjects of in-depth interview were composed of 9 workers. The focus groups were composed of 3 groups, each group was composed of 4 workers and all of the subjects were 12 male workers. The result of in-depth interview was separated into 3 parts by the duration of accident. In part 1: before accident, the workers mentioned that they got safety knowledge from the training of safety section, however, the training of the production section was not conducted formal period. Some process was set up for 30 minutes and some was about 1 hour. Therefore, the workers might gain unequally of safety knowledge. In part 2: during accident, all of the workers understood well in accidental report and the system of accidental report. In part 3: After accident, the workers mentioned that their staffs usually set up the meeting for accident investigation and find the appropriated counter-measure of accident prevention. However, the information of accident and accident prevention were not broadly announced to all workers. In addition, the warning sign or counter-measure of accident was not presented systematically. Due to the result of in-depth interview and focus group, the appropriated model of accident reduction was included the formal safety training program from both safety section and production, compliance of safety regulations, and personal protective equipment control. The model of accident reduction was practiced and followed the results during the study period. The findings showed that it can reduce accident in all three sections. For further study, the appropriated model of accident reduction should be implied and determined the effectiveness of this model into the various factories or another subject groups.

Keywords: Accident Reduction, Participatory Action Research.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความอนุเคราะห์ ความช่วยเหลือ และการสนับสนุนจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยจึงขอระลึกถึงพระคุณของทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณอาจารย์ ดร.นิรัฎฐกาญจน์ จันทรา ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาและเสียสละเวลาในการให้ความรู้ คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนให้ข้อคิดเห็นและตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจินดา จารุพัฒน์ มารูโอ ที่ให้เกียรติเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา อาจสันเทียะ ที่ให้เกียรติเป็นประธานกรรมการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรางคณา วิเศษมณี ลี ที่ให้เกียรติเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์

ขอขอบคุณพนักงานระดับผู้จัดการ หัวหน้างาน และพนักงาน ของบริษัทผลิตชิ้นส่วนรถยนต์จังหวัดฉะเชิงเทรา ทุกท่าน ที่เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้สัมภาษณ์ และให้ความร่วมมือยินยอมเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในครั้งนี้ และขอขอบคุณผู้บริหารของสถานประกอบการที่อนุญาตให้ผู้วิจัยได้เข้าไปเก็บข้อมูลและให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่คณะสาธารณสุขศาสตร์และสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ ให้ข้อเสนอแนะ และอำนวยความสะดวกในการจัดทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ และให้คำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินงานในการจัดทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยทุกท่านที่ให้กำลังใจ และให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา และบุคคลในครอบครัวที่ให้กำลังใจ และให้การสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้ ให้ประสบความสำเร็จด้วยดี

ทัศนีย์ เสือโรจน์